

**ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

БАЗЕНКО Владіслав Анатолійович

УДК:352[796:352.075.1](477)

**РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ
НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ**

25.00.04 – міське самоврядування

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Одеса – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Одеському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України.

Науковий керівник доктор наук з державного управління, професор **МАРУЩАК Володимир Петрович**, Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України, завідувач кафедри державознавства і права.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління **КОЗІЮРА Ігор Валерійович**, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», професор кафедри менеджменту;

доктор наук з державного управління, доцент **ЧИКАРЕНКО Ірина Аркадіївна**, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України, завідувач кафедри менеджменту та управління проектами.

Захист відбудеться «05» липня 2019 р. о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 41.863.01 Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Генуезька, 22, к. 212.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України (65009, м. Одеса, вул. Генуезька, 22).

Автореферат розісланий «04» червня 2019 року

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

І.В. Нагорна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми зумовлена складною ситуацією у сфері фізичної культури та спорту (далі – ФКіС), що пояснюється численними організаційно-нормативними, фінансовими прогалинами, які супроводжують процес децентралізації та створюють чимало проблем, та не дозволяють сформувати нову й ефективну систему управління процесами розвитку ФКіС. Парламентські слухання 2016 року «Шляхи розвитку фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади» підтвердили, що основою кризи у сфері ФКіС є, по-перше, непрофесійне організаційно-правове та фінансове забезпечення розвитку ФКіС, як органами державної влади, так і органами місцевого самоврядування, а, по-друге, відсторонення територіальної громади від вирішення вищевказаних проблем.

Положення, задекларовані в Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року, зумовлюють сьогодні науковців та управлінців інтегрувати знання для пояснення, пошуку, нових ефективних, прозорих взаємовідносин в цій сфері та механізмів забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту в сучасних умовах децентралізації з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

У цьому контексті місцеве самоврядування, яке наближує управління до вирішення нагальних проблем населення, є гарантованим державою правом та реальною здатністю територіальної громади самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання розвитку фізичної культури та спорту. Тому дослідження проблеми управління розвитком фізичної культури та спорту територіальної громади як базового елементу місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні має невідкладну актуальність.

Значний внесок у питаннях досягнення збалансованої та оптимальної організаційної структури системи управління ФКіС, обґрунтування механізмів і теоретико-методологічних основ державного управління та місцевого самоврядування у сфері ФКіС, що сприяє розробці даної теми, зробили вітчизняні та зарубіжні дослідники такі як: В. Гузарь, Ю. Довгенько, М. Дутчак, В. Жуков, В. Жолдак, М. Золотов, С. Згура, І. Козюра, В. Куделко, Ю. Мічуда, М. Олійник, В. Платонов, Ю. Шкретій та інш. Існує низка досліджень присвячених пошуку моделей раціонального функціонування системи управління ФКіС: В. Олуйка, П. Навки, С. Стадника, Ю. Репкіної, Н. Москаленка, А. Кухтія, В. Загайного, О. Алікової, А. Сергєєва та ін.

Крім цього, в основу дисертаційного дослідження покладено здобутки науковців, які займалися науковою розробкою теоретико-методологічних та практичних питань функціонування системи місцевого самоврядування та окремих її складових (О. Батанов, П. Ворона, В. Журавський, В. Кравченко, Ю. Молодожен, Н. Руда, С. Саханенко та ін.), виконавчих (Ю. Бальцій, О. Сушинський та ін.) та представницьких (О. Лазор, О. Чернецька та ін.) органів місцевого самоврядування, механізмів взаємовідносин суб'єктів місцевого самоврядування (М. Воронов,

Є. Сергієнко, В. Шарий та ін.), нормативно-правового забезпечення (Ю. Делі, В. Марущак), муніципального менеджменту та фандрайзингу (Т. Артемьєва, Е. Богатова, І. Чикаренко та ін.).

Разом із тим, наявні публікації акцентують увагу лише на окремих аспектах досліджуваного питання, враховуючи той період і ту політику, яка була зосереджена в момент роботи дослідників. До цього часу в Україні відсутні наукові розробки, в яких системно було проаналізовано предмет дослідження та запропоновано механізми забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту на базовому рівні місцевого самоврядування – територіальної громади, у сучасних умовах децентралізації владних повноважень та з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження було виконано в межах комплексного наукового проекту Національної академії державного управління при Президентові України «Державне управління та місцеве самоврядування», у рамках якого здійснювалися науково-дослідні роботи ОРІДУ НАДУ при Президентові України «Пріоритети стратегії регіонального розвитку: особливості реалізації на прикладі Херсонської області» (номер державної реєстрації 0115U001260) та «Правове забезпечення реалізації економічних реформ (організаційно-правовий аспект)» (номер державної реєстрації 0116U005140), у рамках яких автором було запропоновано механізми забезпечення управління органами місцевого самоврядування розвитком фізичної культури та спорту в умовах децентралізації та підготовлена методична розробка з питань загального стану розвитку фізичної культури в Україні та Херсонській області, фінансового забезпечення і міжнародного досвіду функціонування фізичної культури та спорту в умовах децентралізації.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні засад управління розвитком фізичної культури та спорту і розробці практичних рекомендацій щодо його вдосконалення на рівні територіальної громади як основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

Для досягнення поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- проаналізувати категорійно-понятійні засади управління розвитком фізичної культури і спорту;
- охарактеризувати особливості забезпечення фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності населення за місцем проживання на рівні територіальної громади;
- дослідити сутність та зміст механізмів забезпечення управління розвитком фізичної культури і спорту в умовах децентралізації;
- визначити інституціональні особливості управління розвитком фізичної культури і спорту в Україні;
- систематизувати повноваження органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських інститутів та дослідити контроль у сфері фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування в умовах децентралізації;

- визначити механізми залучення громадськості до вирішення проблем розвитку фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування;

- розглянути зарубіжний досвід управління розвитком фізичної культури та спорту;

- розробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення організаційно-правового та фінансового забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту територіальної громади як основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні та з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

Об'єкт дослідження – управління сферою фізичної культури та спорту.

Предмет дослідження – удосконалення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади як основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертації є сукупність як загальнонаукових, так і спеціальних методів наукового пізнання, емпіричного і теоретичного рівнів дослідження, які застосовувались на різних етапах, а саме: методи індукції, дедукції, абстрагування, узагальнення, аналізу і синтезу – при теоретичному узагальненні й формулюванні мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження, висновків, удосконалення категорійно-понятійного апарату, а також: при виявленні особливостей, проблем, суперечностей управління розвитком фізичної культури та спорту в умовах децентралізації та надання рекомендацій щодо шляхів їх вирішення; при розробці основних цілей стратегії розвитку територіальної громади в напрямку розвитку фізичної культури та спорту; метод статистичного аналізу – при аналізі звітів із розвитку фізичної культури і спорту, які щорічно проводяться профільними структурними підрозділами органів місцевого самоврядування, державної влади та ін.; логіко-структурний аналіз – при систематизації повноважень та дослідженні контролю у сфері фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування в умовах децентралізації; програмно-цільовий метод – при формуванні оптимальної структури програми розвитку фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування; формально-правовий метод – при удосконаленні організаційно-правового та фінансового забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту територіальної громади, в умовах децентралізації влади в Україні; метод комплексного аналізу та узагальнення – для формулювання наукових визначень, висновків, що виносяться на захист.

Емпіричною основою дослідження стали політичні та нормативно-правові документи, що регулюють процеси розвитку фізичної культури та спорту в Україні та за кордоном, статистична інформація, матеріали моніторингу ЗМІ, а також особисті спостереження та праця автора під час перебування на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні засад організаційно-правового та фінансового забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади як основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні з

урахуванням позитивного зарубіжного досвіду та розробці практичних рекомендацій щодо їх запровадження в управлінську діяльність. У результаті проведеного дослідження отримано нові наукові й практичні результати:

уперше:

– розроблено модель реалізації політики розвитку сфери фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади, що враховує особливості організаційного забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту в умовах децентралізації влади, потреби населення громади у фізкультурно-спортивному розвитку та отриманні відповідних якісних послуг, а також формує новий підхід організації управлінської діяльності – від роботи з кожним мешканцем територіальної громади до активної участі інститутів громадянського суспільства, діяльність яких направлена на розвиток фізичної культури та спорту й ґрунтується на міжсекторальній взаємодії і координації зусиль усіх зацікавлених сторін;

удосконалено:

– понятійно-категоріальний апарат у сфері управління розвитком фізичної культури та спорту через визначення та винесення на науковий дискурс запропонованих понять «управління розвитком фізичною культурою і спортом на рівні місцевого самоврядування в умовах децентралізації» та «механізм забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування», що дозволило розкрити сутність та основні характеристики даних процесів;

– підходи до формування стратегії розвитку територіальних громад, основним пріоритетом якої має стати «Якість соціального життя» та однією з головних цілей якої має бути формування здорової спортивної громади. Для досягнення цієї мети запропоновано оптимальну структуру програми розвитку фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади в умовах децентралізації;

– визначення додаткових механізмів удосконалення організаційно-правового та фінансового забезпечення розвитку сфери фізичної культури та спорту територіальної громади в умовах децентралізації.

набули подальшого розвитку:

– підходи до розробки гетерархічної моделі управління у сфері фізичної культури і спорту, що передбачає взаємодію та взаємозалежність, їй властиві не вертикальні зв'язки, а комбінація вертикальних і горизонтальних;

– розгляд системи контрольних органів та їх функцій у сфері фізичної культури та спорту, зокрема через введення та використання з цією метою ліцензування фізкультурно-спортивної діяльності, а також посилення відповідальності щодо порушень, у питаннях здійснення фізкультурно-спортивної діяльності, у тому числі в питання будівництва та використання фізкультурно-спортивних майданчиків й споруд;

– визначення напрямів адаптації зарубіжного управлінського досвіду суб'єктами місцевого самоврядування щодо реалізації політики у сфері фізичної

культури та спорту, зокрема залучення додаткових позабюджетних ресурсів в розвиток фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування.

Практичне значення одержаних результатів полягає у підвищенні рівня обґрунтованості управлінських рішень із питань формування та вдосконалення управління розвитком фізичної культури і спорту на рівні територіальної громади. Упровадження результатів дисертаційного дослідження в практику діяльності органів публічної влади підтверджено довідками про впровадження:

- *Міністерства молоді та спорту України* під час підготовки Методичних рекомендацій стосовно формування ефективних моделей розвитку фізичної культури та спорту на рівні територіальних громад (довідка від 26.04.2018 № 3103/5.3);

- *Херсонського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ і організацій* при розробці науково-методичного забезпечення навчального процесу (довідка від 11.12.2015 № 01-19/144);

- *Управління молоді та спорту Херсонської міської ради* при розробці Міської програми розвитку фізичної культури та спорту (довідка від 16.12.2016 № 01-27/126).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота виконана автором самостійно, всі наукові результати та науково-практичні рекомендації отримані на базі особистих досліджень управління органами державної влади та місцевого самоврядування розвитком фізичної культури та спорту з урахуванням зарубіжного досвіду.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та наукові результати дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях за міжнародною участю, семінарах та інших науково-комунікативних заходах апробаційного характеру, а саме: «Розвиток системи регіонального управління в умовах децентралізації» (м. Одеса, 2015), «Пріоритети Стратегії регіонального розвитку» (м. Херсон, 2015), «New insights in public administration» (м. Одеса, 2015) «Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи» (м. Одеса, 2015), «Становлення публічного адміністрування в Україні» (м. Дніпро, 2016), «Публічне управління та адміністрування» (м. Одеса, 2016), «Становлення публічного адміністрування в Україні» (м. Дніпро, 2017).

Публікації. За темою дослідження опубліковано 14 наукових праць, у тому числі 6 – у наукових фахових виданнях, із них 1 публікація – у зарубіжному виданні, 1 – навчально-методична розробка та 7 публікацій у збірниках матеріалів науково-комунікативних заходів.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основного тексту дисертаційної роботи становить 200 сторінок. У роботі наведено 4 рисунки, 3 таблиці та 8 додатків. Список використаних джерел містить 198 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, основні завдання, об'єкт та предмет, методологічні основи дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, вказуються положення, що складають наукову новизну, наукове та практичне значення, наводяться відомості щодо апробації та публікації результатів дослідження, вказується структура та обсяг роботи.

У **першому розділі** – *«Теоретико-методологічні засади управління розвитком фізичної культури та спорту»* – зроблено низку наступних висновків теоретичного і методологічного характеру, які впливають на організаційно-правове забезпечення діяльності фізкультурно-спортивної сфери.

Через призму таких понять як фізична культура та спорт, управління, органи місцевого самоврядування, державне управління, публічне управління, децентралізація сформульовано поняття «управління фізичною культурою і спортом на рівні місцевого самоврядування в умовах децентралізації» під яким розуміємо реалізацію функцій через систему конкретних форм і методів, що забезпечують ефективну взаємодію профільних виконавчих органів місцевого самоврядування, державної влади, громадських інституцій, організацій, підприємств та громадян в межах територіальної громади, з метою планового розвитку сфери фізичної культури і спорту, на основі врахування запитів територіальної громади, чинників соціально-економічного розвитку та сучасної державної політики.

Досліджено роль та значення органів місцевого самоврядування щодо створення системи масової фізкультурно-спортивної роботи та проведення її серед мешканців територіальної громади, зокрема за допомогою розвитку та розширення мережі центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Визначені основні форми цієї роботи: розширення можливостей занять за місцем проживання; за місцем роботи, адресна робота з окремими категоріями громадян, сприяння індивідуальним заняттям ФКіС.

Побудова локальної системи масової фізкультурно-спортивної роботи здійснюється шляхом стратегічного планування, спрямованого на досягнення необхідної результативності шляхом дотримання встановлених правил, виконання набору процедур і послідовності, здійснення комплексу заходів структурно-організаційної, науково-інноваційної, маркетингової, економічної, фінансової, соціальної спрямованості. Тобто включає формалізований, процесуальний, ресурсний, організаційний, нормативний, часовий, методологічний, аксіологічний та праксеологічний фактори. Запропоновано основні напрямки планування органів місцевого самоврядування побудови локальної системи ФКіС. При цьому, для напрацювання ефективної моделі функціонування та розвитку фізичної культури і спорту в територіальних громадах рекомендовано активно використовувати форми самоорганізації громадян за місцем спільного проживання, приведено приклад можливої форми організації роботи із забезпечення фізкультурно-оздоровчої та

спортивної роботи на рівні територіальної громади за місцем проживання – «Спортивна громада».

Проведений вище аналіз теоретико-методологічних напрацювань із розробки змісту досліджуваних понять, враховуючи проведення сьогодні процесу децентралізації владних функцій, дозволило сформулювати та винести на науковий дискурс поняття «механізм забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування» – це комплексна, керуюча об'єктами управління міжсекторальна система, складовими якої є конкретні механізми організаційного, правового та фінансового забезпечення управління сферою, яка в сукупності здатна забезпечити збалансований та ефективний розвиток фізичної культури та спорту територіальної громади.

При формуванні класифікаційної схеми механізмів забезпечення управління розвитком ФКіС на рівні місцевого самоврядування визначено, що на цьому рівні має застосовуватись організаційно-правовий механізм, який врегульовує певні питання в підсистемі сфери «Спорт для всіх». Класифікаційна схема дозволяє більш чітко визначати зміст механізмів у залежності від мети його застосування, а отже, здійснювати добір більш ефективних методів, засобів, інструментів його реалізації.

Визначено, що розширення процесу комплексного врегулювання найбільш гострих і проблемних питань організаційно-правового та фінансового забезпечення розвитку ФКіС на рівні територіальної громади можливо за рахунок використання в управлінні програмно-цільового методу. Адже він передбачає органічне поєднання зусиль різних суб'єктів діяльності для досягнення спільної мети, яка в сучасних умовах та згідно з вимогами національного та європейського законодавства має бути завжди пов'язана із задоволенням потреб громадян кожного представника територіальної громади. Управління програмно-цільовим методом у сфері ФКіС на рівні територіальної громади визначено як сукупність таких процесів як планування, прогнозування, програмування, моніторинг та оцінювання ефективності реалізації програм. При цьому, ключове місце в управлінні програмно-цільовим методом сфери фізичної культури і спорту посідає саме моніторинг цільових програм.

У **другому розділі** – *«Управління розвитком фізичної культури та спорту в умовах децентралізації»* – визначено інституціональні особливості управління розвитком фізичної культури і спорту, систематизовано повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських інститутів та досліджено контроль у сфері ФКіС на рівні місцевого самоврядування в умовах децентралізації; проаналізовано зарубіжний досвід управління розвитком зазначеною сферою.

У результаті дослідження інституціональних особливостей управління розвитком ФКіС встановлено, що управління фізичною культурою і спортом є система конкретних форм і методів свідомої діяльності спрямована на забезпечення ефективного функціонування та розвитку сфери ФКіС з метою найбільш повного задоволення людей у фізичному вдосконаленні.

Доведено, що найкращим варіантом у перехідний період здійснювати роботу в напрямку професійного поєднання зусиль органів місцевого самоврядування, органів державної влади та інститутів громадянського суспільства. Але ключовим в управлінні розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади в сучасних умовах децентралізації мають бути органи місцевого самоврядування. У розвитку цього напрямку сьогодні потрібно акцентувати роботу для поступового переходу до автономності фізкультурно-спортивної сфери. Але це не означає повне відокремлення органів державної влади від процесу розвитку сфери ФКіС у відповідній територіальній громаді. Навпаки, потрібен якісний розподіл функцій та повноважень між органами місцевого самоврядування та державної влади, де за останніми повинні залишитися функції координуючі та контрольні. При цьому, профільні органи державної влади мають підвищити свій рівень публічності та прозорості.

Аналіз суб'єктів місцевого самоврядування вказує на різноманітний їх склад і різні функції щодо управління розвитком фізичною культурою та спортом, одні повноваження у представницьких органів, інші повноваження – у виконавчих органів. представники органів теж різні, з однієї сторони – сільська, селищна, міська рада, з іншої сторони – обласна, районна рада. Органи самоорганізації населення як суб'єкти місцевого самоврядування також можуть та впливають на процес розвитку ФКіС. Під час розгляду питання здійснення повноважень та контролю у сфері фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування в умовах децентралізації досліджено, що в контексті проведення реформи, ліквідації при цьому місцевих державних адміністрацій та передачі повноважень із розвитку фізичної культури та спорту органам місцевого самоврядування важливим є державні гарантії щодо забезпечення сумісності фінансових ресурсів та обсягу повноважень органів місцевого самоврядування, визначених Конституцією та законами України.

У результаті дослідження зарубіжного досвіду встановлено, що для розвинених країн Європи (Франція, Німеччина) характерна позитивна тенденція розвитку ФКіС в умовах наділення більших повноважень та ресурсів саме органів місцевого самоврядування, активного залучення фінансових ресурсів саме з позабюджетних джерел, основою для якого є благодійна діяльність, спонсорство, меценатство, участь у грантових програмах, що ефективно впливає в цілому на розвиток сфери. Муніципалітети країн Європи, практика яких досліджувалась у роботі, в питаннях фінансової підтримки ФКіС бачать свою головну роль та постійно проводять роботу з пошуку нових ефективних форм співпраці із спортивною громадою, використовують різноманітні програми підтримки спорту, які відрізняються історичними, фінансовими і територіальними особливостями. Така різноманітність ефективних програм підтримки спорту, враховуючи особливості територіальних громад України, має бути пристосована і в Україні. Позитивним досвідом є створення опікунських рад (Іспанія), до складу яких входять представники спортивних громадських організацій або муніципальні

фонди з метою домогтися більш високого ступеня оперативності та ефективності керівництва спортом.

Зроблено висновок, що в сучасних умовах децентралізації такий досвід вкрай необхідно враховувати та застосовувати в розвитку ФКіС нашої країни. Підкреслено, що в цілому сучасний напрямок політики України в управлінні розвитком фізичної культури та спорту є правильним, адже на даному перехідному етапі використовується практика обох вказаних в дослідженні моделей управління державою розвитком даної сфери, поступово здійснюючи відповідні кроки до автономності спорту, децентралізації функцій в управлінні розвитком ФКіС.

У третьому розділі – *«Шляхи удосконалення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади в умовах децентралізації»* – визначені механізми залучення громадськості до вирішення питань розвитку фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування, надані пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення організаційно-правового та фінансового забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади як основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні та з урахуванням зарубіжного досвіду.

Досліджено, що в умовах децентралізації ефективним є активне впровадження на рівні місцевого самоврядування такої форми взаємодії з громадськістю як публічне обговорення шляхом проведення конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за «круглим столом», зборів, зустрічей із громадськістю, теле- або радіодебатів, інтернет-конференцій, електронних консультацій. Встановлено, що такі механізми участі громади в розвитку фізичної культури на рівні територіальної громади як звернення громадян, загальні збори громадян, місцеві ініціативи, громадські ради, можуть прискорити сучасні процеси реформування. У цьому аспекті, запропоновано створення в кожній територіальній громаді Спортивної Асоціації, яка зможе впроваджувати такі механізми.

Досліджено, що для мінімізації значної кількості проблем у розвитку фізичної культури та спорту органам місцевого самоврядування дуже корисним може бути механізм соціального партнерства, коли до вирішення місцевої соціальної проблеми, залучаються місцеві спортивні громадські організації із своїми власними ресурсами.

Доведено, що спільною рисою всіх описаних вище механізмів громадської участі є те, що вони дозволяють забезпечити вплив громади на владу у питаннях розвитку фізичної культури та спорту. Але головним завданням у забезпеченні роботи вищевказаних механізмів є трансформація мислення безпосередніх членів територіальних громад щодо необхідності активної участі у розвитку досліджуваного напрямку.

На підставі проведеного дослідження надано ґрунтовні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення організаційно-правового забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади в умовах децентралізації, серед яких особливо визначені такі: розробка державних соціальних стандартів у сфері обслуговування закладами ФКіС, що дозволять

спитати на місцях про їх виконання та забезпечить керованість процесами реалізації відповідної державної політики, у тому числі обов'язкового дотримання територіальними громадами наведених у дослідженні нормативів у сфері обслуговування закладами ФКіС, рекомендацій з рухової активності для здоров'я населення та щодо забезпечення населення закладами ФКіС; розробка Стратегії розвитку територіальних громад у напрямку розвитку фізичної культури і спорту, пріоритетом якої має стати «Якість соціального життя», визначені та запропоновані головні цілі; внесення окремої статті про розвиток ФКіС у статут територіальної громади; максимальне делегування адміністративних і навчально-методичних повноважень на рівень навчального фізкультурно-спортивного процесу (навчальних фізкультурно-спортивних закладів); створення при виконавчих органах територіальної громади структурного підрозділу, до завдань яких відносяться питання розвитку ФКіС, із кадровим забезпеченням у їх складі відповідальних безпосередньо за цей напрямок професійних спеціалістів; внесення законодавчих змін до функцій органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері ФКіС, враховуючи започатковану реформу, зокрема рекомендовані пропозиції до основних функцій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, спортивних федерацій, місцевих центрів «Спорт для всіх» та спортивних клубів; забезпечення ефективної взаємодії дитячо-юнацьких спортивних шкіл територіальних громад із національними спортивними федераціями та оптимізація їх структури; інвестиції в удосконалення спортивних споруд, а також розширення участі громади у різноманітних спортивних заходах, проекти з популяризації здорового способу життя; включення до першочергових завдань територіальних громад проведення інвентаризації фізкультурно-спортивних об'єктів комунальної власності, при цьому кінцевою ціллю повинна стати передача балансоутримувачам зареєстрованих майданчиків, що надасть можливість не тільки орієнтуватися в локації спортивних об'єктів, а й зрозуміти, які спортивні споруди незаконно були передані під комерційні цілі.

Аналіз організаційно-правового забезпечення управління розвитком ФКіС на рівні територіальної громади в сучасних умовах децентралізації надав можливість у третьому розділі розробити та запропонувати:

- модель організаційного забезпечення управління розвитком ФКіС на рівні територіальної громади та модель реалізації політики розвитку сфери фізичної культури і спорту на рівні територіальної громади (рис. 1), що враховує особливості організаційного забезпечення управління розвитком ФКіС на рівні територіальних громад в умовах децентралізації влади, потреби населення громади у фізкультурно-спортивному розвитку та отриманні відповідних якісних послуг, а також формують новий підхід організації управлінської діяльності – від роботи з кожним мешканцем територіальної громади до активної участі інститутів громадянського суспільства, діяльність яких направлена на розвиток ФКіС і ґрунтується на міжсекторальній взаємодії та координації зусиль усіх зацікавлених сторін;

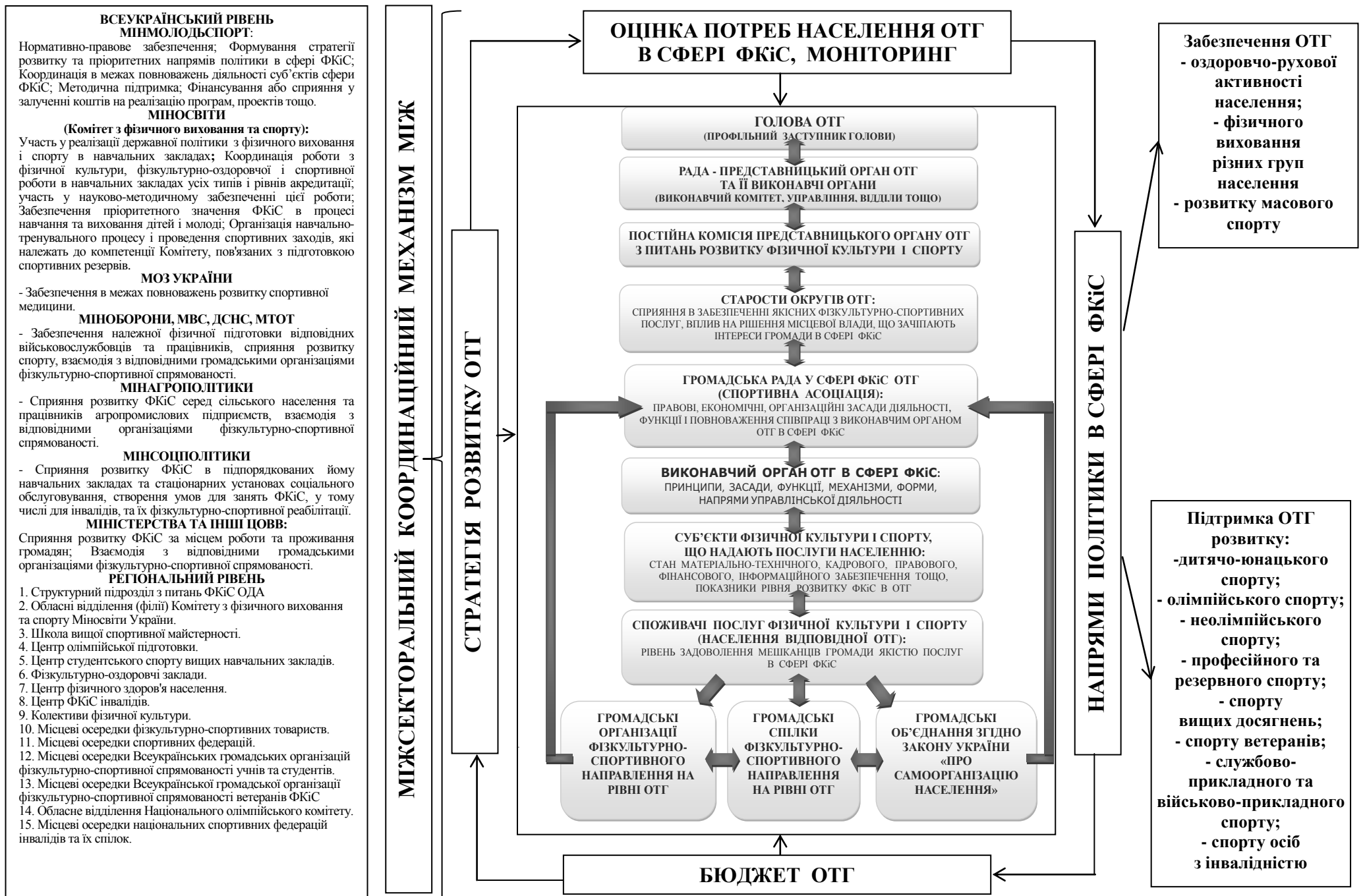

Рис. 1. Модель реалізації політики розвитку сфери фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади

- оптимальну в умовах децентралізації структуру Програми розвитку ФКіС на рівні територіальної громади. При цьому, підкреслено щодо необхідності при розробці виконавчими органами відповідної програми на поточний період враховувати статистичні дані щорічних звітів з фізичної культури і спорту за формою звітності № 2-ФК та проведення анкетування населення, з метою аналізу та врахування думки територіальної громади.

У результаті проведеного дослідження надано наступні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення фінансового забезпечення управління розвитком ФКіС територіальної громади, а саме: щодо активізації роботи з фінансової підтримки розвитку фізичної культури і спорту, за рахунок грантів, інвесторів, спонсорської та благодійної допомоги, участі бізнесу на взаємовигідних умовах (знижки на оренду землі, комунального майна, збільшення термінів дії договорів на розміщення певних бізнес об'єктів тощо); щодо першочерговості питання створення економічних стимулів та мотиваторів для представників бізнесу з метою їх заохочення інвестувати кошти в масовий спорт (запропоновані відповідні механізми); активного використання в умовах децентралізації фандрайзингу органами місцевого самоврядування. Визначені найважливіші елементи стратегії фандрайзингу на рівні місцевого самоврядування відносно розвитку ФКіС, що знайшло відображення в розробленому проекті методичних рекомендацій щодо залучення додаткових ресурсів у фізкультурно-спортивний розвиток територіальних громад «Фандрайзинг». Запропоновано створення на муніципальному рівні Єдиного центру з фандрайзенгової діяльності, як додаткового фінансового ресурсу територіальної громади для розвитку ФКіС. Рекомендовано розробити навчальну програму «Фандрайзинг для органів місцевого самоврядування», а також розробку та впровадження на рівні територіальних громад спортивної бренд-стратегії.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні надано теоретичне узагальнення і вирішення актуального наукового завдання щодо управління розвитком фізичної культури і спорту на рівні територіальної громади як основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду.

Отримані результати показують, що вихідна методологія виявилася результативною, поставлені завдання реалізовані і мета досягнута. На основі здійсненого дослідження сформовано низку висновків і рекомендацій, що мають теоретичне й практичне значення.

1. Проаналізовано наявну категоріально-понятійну базу стосовно предмету дослідження, зокрема проведення аналізу таких понять як: «фізична культура та спорт», «управління», «органи місцевого самоврядування», «державне управління», «публічне управління», «децентралізація», дозволило сформулювати поняття «управління фізичною культурою і спортом на рівні місцевого самоврядування в умовах децентралізації» як реалізацію функцій через систему конкретних форм і

методів, які забезпечують ефективну взаємодію профільних виконавчих органів місцевого самоврядування, державної влади, громадських інституцій, організацій, підприємств та громадян у межах територіальної громади, з метою планового розвитку сфери ФКіС, на основі врахування запитів територіальної громади, чинників соціально-економічного розвитку та сучасної державної політики.

2. Виходячи з визначеного у дослідженні особливого значення фізичної культури і спорту для розвитку територіальної громади рекомендовано на її рівні активно використовувати форми самоорганізації громадян за місцем спільного проживання та наведено приклад можливої форми організації роботи з забезпечення фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи – «Спортивна громада», яка може забезпечити доступність, безоплатність і перспективу в масовому залученні громади до цього процесу. Зауважено, що зростання кількості людей, які будуть займатися ФКіС на рівні територіальної громади, залежить від інтенсифікації створення сприятливої спортивної інфраструктури у дворах і місцях масового відпочинку населення та організаційних передумов, що неможливо без професійного управління на рівні місцевого самоврядування, найважливішим інструментом якого має бути постійний аналіз профільними органами ситуації розвитку сфери, у тому числі через опитування громади, що надасть можливість прозоро розподіляти фінансові ресурси на розвиток сфери.

Визначено, що важливим у побудові локальної системи масової фізкультурно-спортивної роботи є стратегічне планування, що спрямовує на результат шляхом дотримання встановлених правил, виконання набору процедур і послідовності, здійснення комплексу заходів структурно-організаційної, науково-інноваційної, маркетингової, економічної, фінансової, соціальної спрямованості. Окреслені основні напрямки планування органами місцевого самоврядування побудови локальної системи фізичної культури та спорту.

3. Дослідження механізмів забезпечення управління розвитком ФКіС в умовах децентралізації визначили їх сутнісні характеристики: є комплексом засобів впливу, покликаних забезпечити досягнення поставлених цілей та забезпечити результативність (ефективність) управління, залежить від історичного періоду життя громади. Сформульовано поняття «механізм забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування» – це комплексна, керуюча об'єктами управління міжсекторальна система, складовими якої є конкретні механізми організаційного, правового та фінансового забезпечення управління сферою, яка в сукупності здатна забезпечити збалансований та ефективний розвиток ФКіС територіальної громади, що має фундаментальне значення для управління розвитком фізичної культури і спорту громади в умовах децентралізації влади в Україні та відсутності сучасних відповідних моделей управління сферою.

Сформована класифікаційна схема механізмів забезпечення управління розвитком ФКіС на рівні місцевого самоврядування дозволило визначити зміст механізмів у залежності від мети його застосування, а отже, здійснювати добір більш ефективних методів, засобів, інструментів його реалізації. Кожен із видів

механізмів може виступати у комбінаторній єдності, яка надає йому нового змісту і функціонально розширюючи його можливості.

Визначено важливим в сучасних умовах використання програмно-цільового методу як сукупність процесів планування, прогнозування, програмування, моніторинг та оцінювання ефективності реалізації програм, що в результаті дозволяє розширити процес комплексного врегулювання найбільш гострих і проблемних питань організаційно-правового та фінансового забезпечення розвитку ФКіС на рівні територіальної громади. При цьому, ключовим місцем в управлінні програмно-цільовим методом сфери фізичної культури і спорту на рівні територіальної громади посідає саме моніторинг цільових програм, а основним інструментом забезпечення їх виконання є бюджет територіальної громади як основний фінансовий ресурс.

4. Визначено, що однією з характерних інституційних особливостей місцевого самоврядування в розвитку ФКіС є те, що воно діє як певна система або той організаційно-правовий механізм завдяки якому територіальні громади безпосередньо і через органи місцевого самоврядування здійснюють функції і повноваження місцевого самоврядування у сфері фізичної культури та спорту. Однією зі специфічних особливостей управління розвитком ФКіС є те, що таке управління здійснюється у тісній взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування органів місцевого самоврядування і громадських організацій різного рівня і характеру, які у своїй взаємозалежності складають організаційну структуру управління сферою.

У результаті дослідження суб'єктів місцевого самоврядування визначено різний її склад і функції щодо управління розвитком фізичної культури і спорту. Зауважено, що важливою інституціональною особливістю управління розвитком ФКіС на рівні місцевого самоврядування є можливість громадських інституцій спортивного профілю з метою захисту прав та інтересів територіальних громад в розвитку фізичної культури і спорту об'єднуватися в асоціації та їх добровільні об'єднання. Сформульована думка, що в умовах розгалуженості функцій та завдань управління, є необхідним професійне поєднання зусиль органів місцевого самоврядування, державної влади та інституту громадянського суспільства. Основні функції та повноваження мають належати органам місцевого самоврядування, а за органами державної влади повинні залишитися функції координуючі та контрольні. При цьому, актуальним є підвищення їх рівня публічності та прозорості.

5. Обґрунтовано, що в сучасних умовах делегування районними і обласними радами власних повноважень адміністраціям щодо управління ФКіС не відповідає сутності місцевого самоврядування. Досліджено, що в контексті проведення конституційної реформи є важливим державні гарантії щодо забезпечення сумісності фінансових ресурсів та обсягу повноважень органів місцевого самоврядування в розвитку ФКіС. Доцільним є запровадження інституту префектів як державних представництв з метою контролю та координації роботи без виконавчих функцій.

Встановлено важливість повноважень та можливостей лідерів (старост) територіальних громад у розвитку ФКіС (відстоювання позицій громади щодо управління ресурсами та їх контролю, залучення інвестицій). Визначено, що передача окремих повноважень на рівень місцевого самоврядування разом із достатнім фінансуванням та відповідним дієвим контролем, а також активним залученням громадськості до вирішення питань розвитку фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування покращить процес прийняття рішень і визначення пріоритетів, кількість, якість та вартість послуг відповідно до уподобань місцевих користувачів послуг – територіальної громади.

6. Доведено, що аналіз зарубіжного досвіду управління розвитком ФКіС вказує на дуже велику роль муніципальних органів держав Європейського Союзу у розвитку фізичної культури і спорту. Більша частка фінансування спорту здійснюється за рахунок позабюджетних джерел (благодійна діяльність, спонсорство, меценатство, участь у грантових програмах). Визначено, що в управлінській діяльності муніципалітетів розвинутих країн ЄС головним є постійний пошук нових ефективних форм співпраці зі спортивною громадою. Досліджений зарубіжний досвід вказує на позитивну тенденцію розвитку фізичної культури та спорту в умовах наділення більших повноважень та ресурсів органам місцевого самоврядування. Такий позитивний досвід вкрай необхідно враховувати та застосовувати в розвитку фізичної культури і спорту нашої країни.

Відмічено, що рівень управління ФКіС у розглянутих країнах має відмінності в ступені децентралізації та фокусуванні певних повноважень на рівні територіальних громад. Досліджено, що ефективна організація діяльності суб'єктів фізичної культури та спорту зарубіжних країн та їх відносин з органами державної влади та місцевого самоврядування має пряму залежність від професійного нормативно-правового забезпечення управління сферою.

Підсумовано, що в цілому сучасний напрямок політики України в управлінні розвитком ФКіС, є правильним, адже він поступово здійснює відповідні кроки до автономності спорту та децентралізації управлінських функцій.

7. Визначені механізми залучення громадськості до вирішення питань розвитку ФКіС на рівні місцевого самоврядування. Досліджено значення публічного обговорення питань розвитку фізичної культури і спорту. Встановлено, що використання досліджених механізмів участі громади в розвитку ФКіС можуть прискорити сучасні процеси реформування, при цьому, із метою їх упровадження запропоновано створення на рівні територіальних громад Спортивних Асоціацій. Визначено, що для мінімізації проблем розвитку фізичної культури і спорту територіальної громади є використання механізму соціального партнерства.

Доведено, що спільною рисою всіх описаних вище механізмів громадської участі є те, що вони дозволяють забезпечити вплив громади на владу в питаннях розвитку ФКіС, тому важливим є трансформація мислення безпосередніх членів територіальних громад у цьому напрямку.

8. У результаті проведеного дослідження надано ґрунтовні пропозиції та рекомендації щодо організаційно-правового та фінансового забезпечення

управління розвитком ФКіС територіальної громади, які можуть прискорити процеси реформування сфери фізичної культури і спорту у сучасних умовах децентралізації влади в Україні. Серед фундаментальних аспектів управління розвитком ФКіС територіальної громади окремо виділено розроблені та запропоновані автором модель організаційного забезпечення управління розвитком фізичної культури і спорту на рівні територіальної громади і модель реалізації політики розвитку сфери фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади, що враховує особливості організаційного забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальних громад в умовах децентралізації влади, потреби населення громади у фізкультурно-спортивному розвитку та отриманні відповідних якісних послуг, а також формують новий підхід організації управлінської діяльності – від роботи з кожним мешканцем територіальної громади до активної участі інститутів громадянського суспільства, діяльність яких направлена на розвиток фізичної культури і спорту та ґрунтується на міжсекторальній взаємодії та координації зусиль усіх зацікавлених сторін.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Базенко В. А. Розвиток фізичної культури та спорту в умовах децентралізації. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. праць. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. Вип. 2 (62). С. 61–64.
2. Базенко В. А. Теоретично-правові аспекти функціонування сфери фізичної культури та спорту. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. праць. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. Вип. 3 (63). С. 33–38.
3. Базенко В. А. Фандрайзинг як додатковий фінансовий ресурс розвитку фізичної культури та спорту в умовах децентралізації. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. праць. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. Вип. № 1(49). С. 54–59.
4. Базенко В. А. Механізми підтримки розвитку фізичної культури та спорту в умовах децентралізації. *Молодий вчений*: наук. журнал Херсон: Вид-чий дім «Гельветика», 2017. Вип. № 1(41). С. 172–178.
5. Базенко В. А. Європейський досвід управління розвитком фізичної культури та спорту на місцевому рівні. *Ефективність державного управління*: зб. наук. праць. Львів: Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2017. Вип. №1(50). С. 156–168.
6. Bazenko V. A. Improvement of management by development of physical culture and sport at the level of territorial community in the conditions of decentralization. *The scientific methods*. Poland, 2018. № 21. Vol. 1. P. 39–43.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

7. Базенко В. А. Актуальне питання розвитку фізичної культури та спорту в умовах децентралізації. *Розвиток системи регіонального управління в умовах децентралізації*: матеріали наук.-практ. конф. до 20-річчя ОРІДУ НАДУ при Президентові України та з нагоди 5-річчя кафедри регіональної політики та

публічного адміністрування (Одеса, 29 квіт. 2015 р.). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. С. 253–255.

8. Базенко В. А. Посилення ролі інституту місцевого самоврядування в розвитку фізичної культури та спорту. *Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи*: матеріали IV Міжнар. наук. інтерн.-конф. аспірантів та докторантів з державного управління (Одеса, 22 трав. 2015 р.) Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. С. 231–236.

9. Bazenko V. A. Managing efficient development of physical culture and sport by local self-government. *New Insights in Public Administration: materials of Scientific Seminar of PhD Students*. Odessa: ORIPA NAPA, December 3, 2015. P. 8–11. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/7/3/electronicsource/1.pdf>.

10. Базенко В. А. Розвиток фізичної культури та спорту в умовах децентралізації (на прикладі Херсонської області). *Пріоритети стратегії регіонального розвитку України*: матеріали міжрег. наук.-практ. семінару: Херсон: Видавництво «ЛТ-Офіс, 2015. С. 43–49.

11. Базенко В. А. Пошук додаткових джерел забезпечення розвитку фізичної культури та спорту в умовах децентралізації. *Становлення публічного адміністрування в Україні*: матеріали VII Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених (Дніпро, 22 квіт. 2016 р.) Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2016. С. 22–25.

12. Базенко В. А. Досвід Німеччини в розвитку фізичної культури та спорту. *Становлення публічного адміністрування в Україні*: матеріали VII Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених (Дніпро, 21 квіт. 2017 р.) Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 264–267.

13. Базенко В. А. Забезпечення фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності населення за місцем проживання на рівні територіальної громади. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід*: матеріали Всеукр.ї наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (Одеса, 27 жов. 2017 р.) Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017. С. 301–302.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

14. Базенко В. А. Розвиток фізичної культури та спорту в умовах децентралізації: метод. розробка; за заг. ред. Білорусова С. Г. Херсон. Видавництво «ЛТ-Офіс, 2015. 25 с.

АНОТАЦІЇ

Базенко В. А. Розвиток фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади в умовах децентралізації влади в Україні – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.04 – місцеве самоврядування. – Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України, Одеса, 2019.

У дисертаційному дослідженні надано теоретичне узагальнення і вирішення актуального наукового завдання щодо управління розвитком фізичної культури та спорту територіальної громади як основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду.

У роботі удосконалено понятійно-категоріальний апарат у сфері управління розвитком фізичної культури та спорту. Досліджено особливості забезпечення фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності населення за місцем проживання на рівні територіальної громади, сутність та зміст механізмів забезпечення управління розвитком фізичної культури і спорту в умовах децентралізації. Визначені вітчизняні інституціональні особливості, позитивний закордонний досвід та механізми участі громадськості в управлінні розвитком фізичної культури і спорту територіальної громади. Систематизовані повноваження органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських інститутів та досліджено контроль у сфері фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Автором надано пропозиції та рекомендації щодо організаційно-правового та фінансового забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту територіальної громади в умовах децентралізації з урахуванням зарубіжного досвіду, у тому числі розроблено модель організаційного забезпечення управління розвитком фізичної культури та спорту і модель реалізації політики розвитку сфери фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади.

Досліджено питання розробки гетерархічної моделі управління в сфері фізичної культури і спорту, залучення додаткових ресурсів в розвиток фізичної культури та спорту на рівні місцевого самоврядування, в тому числі за рахунок фандрайзенгової діяльності. Автором обґрунтовується низка пропозицій щодо вдосконалення окремих нормативно-правових актів та прийняття певних важливих законів, які б утворили надійний фундамент для управління розвитком фізичної культури та спорту територіальної громади в умовах децентралізації влади в Україні.

Ключові слова: фізична культура та спорт, управління, органи місцевого самоврядування, децентралізація, (об'єднана) територіальна громада, організаційно-правове забезпечення управління, фінансове забезпечення управління, участь громадськості в розвитку фізичної культури та спорту.

Bazenko V.A. Development of physical culture and sports at the territorial community level in the context of decentralization of power in Ukraine. - On the rights of manuscript.

The Thesis for a Candidate Degree in Public Administration, specialty 25.00.04 – Local government. - Odessa Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Odessa, 2019.

In the dissertation research the theoretical generalization and solution of the actual scientific problem concerning management of development of physical culture and sport

of a territorial community as a basis of local self-government in conditions of decentralization of power in Ukraine taking into account foreign experience is given.

With the help of general scientific and special methods of scientific knowledge - the empirical and theoretical research levels that were used at different stages of research, the notion-categorical apparatus in the management of the development of physical culture and sports has been improved. Thus, the definition of the following concepts – “management of the development of physical culture and sports at the local self-government level in the context of decentralization” and “mechanism for ensuring management of development of physical culture and sports at the local self-government level” – is given, which allowed to reveal the essence and main characteristics of these processes.

The study describes the features of the provision of physical and recreation and sports activities of the population at the place of residence at the territorial community level, formed a classification scheme of management mechanisms for the development of physical culture and sports at the local self-government level, which allows more accurately determine the content of mechanisms depending on the purpose of its use, and therefore, the choice of more effective methods, tools, tools for its implementation.

Approaches to formation of the strategy of territorial communities’ development have been improved, the main priority of which should be “Quality of social life” and one of the main objectives of which should be the formation of a healthy sports community. To achieve this goal, the optimal structure of the program for the development of physical culture and sports at the territorial community level in the context of decentralization has been proposed.

It has been determined that the expansion of the process of comprehensive reconciliation of the most urgent and problematic issues of organizational and legal and financial support for the development of physical culture and sports at the territorial community level is possible through the use of a program-target method in management.

Domestic institutional features, positive foreign experience and mechanisms of public participation in the management of the development of physical culture and sports of the territorial community have been investigated. Powers of public authorities, local self-government, public institutes have been systematized. The issue of control in the field of physical culture and sports at the local self-government level in the context of decentralization has been researched.

The dissertation provides suggestions and recommendations on the organizational and legal and financial support for the management of local government bodies in the development of physical culture and sports in the context of decentralization, taking into account foreign experience. The model of organizational support for the development of physical education and sport at the territorial community level and the model of implementation of the policy of development field of physical education and sport at the territorial community level have been developed. The proposed models take into account the peculiarities of the organizational support of the management of the development of physical culture and sports at the territorial communities’ level in the context of decentralization of power, the needs of the community population in physical culture and

sports development and obtaining appropriate quality services. And they also form a new approach to organizing management activities - from working with each resident of the territorial community to the active participation of civil society institutions whose activities are aimed at developing physical culture and sports and are based on intersectional interaction and coordination of all stakeholders' efforts.

Key words: physical culture and sport, management, local self-government authorities, decentralization, (the united) territorial community, organizational and legal support of management, financial support of management, public participation in development of physical culture and sport.

Відповідальний за випуск: Марущак В.П.

Підписано до друку 03.06.2018.
Формат 60х90/16. Папір офсетн.
Гарнітура «Таймс». Друк цифровий. Обл.-вид. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Зам. № 3/06.

Надруковано з готового оригінал-макету у видавництві
Одеського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України

Свідоцтво ДК № 1434
від 17 липня 2003 р.
65009, м. Одеса, вул. Генуезька, 22.
т. 705-97-48
www.oridu.odessa.ua